

Analiza stopnia inwazyjności gatunków obcych w Polsce wraz ze wskazaniem gatunków istotnie zagrażających rodzimej florze i faunie oraz propozycją działań strategicznych w zakresie możliwości ich zwalczania

oraz

Analiza dróg niezamierzonego wprowadzania lub rozprzestrzeniania się inwazyjnych gatunków obcych wraz z opracowaniem planów działań dla dróg priorytetowych

KARTA INFORMACYJNA GATUNKU

1. Informacje podstawowe

- 1) nazwa polska: –
- 2) nazwa łacińska: ***Microstegium vimineum*** (Trin.) A. Camus
- 3) nazwa angielska: Japanese stiltgrass
- 4) **synonimy nazw** (o ile są używane, maksymalnie dwie najczęściej stosowane)
- a) synonimy nazwy polskiej: –
- b) synonimy nazwy łacińskiej: *Andropogon vimineus*
Arthraxon lanceolatus
- c) synonimy nazwy angielskiej: Nepalese browntop

5) **rodzaj organizmu:** rośliny naczyniowe

6) **rodzina:** Poaceae

7) **pochodzenie (region):**

wschodnia i południowa Azja: Chiny, Korea, Japonia, dalekowschodnie regiony Rosji, północno-wschodnie Indie, Nepal, Wietnam, Filipiny, Malezja, Mjanma (Birma), Tajlandia i Iran.

8) **występowanie w Polsce (tak/nie):** **NIE**

Jeśli TAK to:

☐	w środowisku przyrodniczym	☐	w uprawie i hodowli

9) charakterystyka gatunku

Jednoroczna trawa osiągająca wysokość 40–100 cm. System korzeniowy dość płytki. Pędy pokładają się na ziemi i ukorzeniają w węzłach. Liście są wąsko eliptyczne, o wymiarach 4–9 x 0,5–0,8 cm, owłosione. Kwiatostany typu kłosa pozornego, w liczbie 1–6, wzniesione, długości 4–6 cm. Roślina rozmnażająca się generatywnie przez nasiona; nie rozmnaża się wegetatywnie, ale jest zdolna do tworzenia korzeni przybyszowych w węzłach łodygi. Doniesienia o formach wieloletnich są prawdopodobnie efektem pomyłki z innymi gatunkami. Kwitnie pod koniec lata, nasiona wysypują się w tym samym sezonie. Jeden pęd wytwarza 100–1000 nasion/rok, a płaty gatunku – 0,1-4 mln nasion/m². Fotosynteza typu C4, czyli gatunek toleruje stres i suszę. Występuje w ciepłym i umiarkowanym klimacie, ale wytrzymuje też temperatury do – 23°C. Gatunek porasta gleby o zróżnicowanej wilgotności, ale optymalnie preferuje dość wilgotne. Najbardziej optymalne są dobre warunki świetlne. Roślina ma tendencję do tworzenia jednogatunkowych skupisk, z których wypiera inne gatunki roślin. Wtórny zasięg obejmuje Amerykę Północną oraz pojedyncze stanowiska w Afryce. Notowany także w Turcji i w Kaukazie.

10) siedliska, które zasiedla gatunek w regionie pochodzenia

W obrębie zasięgu pierwotnego gatunek występuje na okrajkach leśnych i w traworoślach na siedliskach wilgotnych.

11) zastosowanie gospodarcze

Gatunek nie jest wykorzystywany gospodarczo na szerszą skalę. W Azji suche pędy rośliny bywają stosowane jako materiał pakunkowy, np. przy transporcie ceramiki. Prawdopodobnie w takiej formie gatunek został zawleczony do Ameryki Północnej.

2. Inwazyjność

1) rok pierwszej obserwacji w Polsce (w środowisku przyrodniczym) (rok/nie stwierdzono): Nie stwierdzono

2) historia i sposób wprowadzenia do środowiska przyrodniczego w Polsce/Europie

Microstegium vimineum nie występuje w Polsce, ani w innych krajach Unii Europejskiej. Nasiona gatunku trafiają wprawdzie do Wielkiej Brytanii wraz z karmą dla ptaków, ale dotychczas nie odnotowano go tam w stanie dzikim. Stanowiska wtórne najbliższe granic Polski położone są na terytorium Turcji (poza Europą) i na Kaukazie. Nasiona rośliny są zawlekane przypadkowo, wraz z transportem różnego rodzaju materiałów organicznych, wraz z ruchem kolejowym, samochodowym, przemieszczaniem się ludzi i zwierząt. Dynamiczna ekspansja gatunku w USA rozpoczęła się od zawleczenia nasion rośliny w materiale opakowaniowym ceramiki w 1919 r.

3) rozmnażanie w przyrodzie Polski

☐	tak	☐	nie	☒	nie dotyczy

4) sposób rozmnażania się

–

5) drogi wprowadzania i rozprzestrzeniania się

- drogi wprowadzania zamierzonego: nie są znane żadne drogi wprowadzania zamierzonego;
- drogi wprowadzania niezamierzonego: przypadkowe zawleczenie nasion (nasiona rośliny są zawlekane wraz z transportem różnego rodzaju materiałów organicznych: wraz z ziemią ogrodniczą, materiałami używanymi w ogrodnictwie i służącymi do pakowania (m.in. płodów rolnych i ceramiki), z karmą dla zwierząt, wraz z ruchem kolejowym i samochodowym, z przewozem i ruchem maszyn (np. budowlanych, rolniczych i leśnych); mogą one przyczepiać się do ubrania, butów, opon samochodowych;
- drogi rozprzestrzeniania się naturalnego (po wcześniejszej introdukcji, bez udziału człowieka): przenoszenie nasion przez prądy wody, zwłaszcza w czasie wezbrań i powodzi, przenoszenie nasion przez zwierzęta, np. jelenie;
- drogi rozprzestrzeniania antropogenicznego (przy udziale człowieka): przypadkowy transport (zawlekanie różnego rodzaju materiałów organicznych: wraz z ziemią ogrodniczą, materiałami używanymi w ogrodnictwie i służącymi do pakowania (m.in. płodów rolnych i ceramiki), z karmą dla zwierząt, wraz z ruchem kolejowym

i samochodowym, z przewozem i ruchem maszyn (np. budowlanych, rolniczych i leśnych); mogą one przyczepiać się do ubrania, butów, opon samochodowych.

6) stopień rozprzestrzenienia

gatunek nie występuje w Polsce – **kategoria 0**

Gatunek nie występuje w środowisku przyrodniczym Polski. Nie jest uprawiany, również w ogrodach botanicznych.

7) dynamika gatunku

kategoria: nie dotyczy

stopień pewności: –

opis: –

8) siedliska, które zasiedla gatunek w kolonizowanych miejscach

Na obszarach wtórnego występowania gatunek rozprzestrzenia się na różnego typu siedliskach naturalnych, półnaturalnych i antropogenicznych. Gatunek kolonizuje nieleśne mokradła nadrzeczne, lasy łąkowe, lasy gospodarcze, ich okrajki i zarośla, wilgotne pola, łąki, przydrożne rowy i inne typy siedlisk. Pojawia się także jako chwast na plantacjach, w ogrodach i na trawnikach.

9) stopień inwazyjności (negatywny wpływ)

wynik oceny: 0,55

kategoria: średnio inwazyjny gatunek obcy

10) wpływ przewidywanych zmian klimatu na inwazyjność gatunku

wynik oceny: 0,59

kategoria: nie zmieni się

opis:

Zmiany klimatu raczej nie powinny mieć wpływu na szanse introdukcji gatunku. Gatunek występuje na obszarach o klimacie umiarkowanym, w tym m.in. w strefach klimatu umiarkowanego przejściowego i ciepłego w odmianie kontynentalnej. Na obszarach wtórnego występowania rozprzestrzenia się w warunkach klimatycznych zbliżonych do panujących obecnie na obszarze Polski i cechuje się dość dużą mrozoodpornością.

3. Oddziaływanie gatunku obcego

1) wpływ na środowisko przyrodnicze

wynik oceny: 0,55

kategoria: średni

opis:

Na obszarach wtórnego występowania *Microstegium vimineum* tworzy w krótkim czasie rozległe skupienia, skutecznie eliminując większość gatunków rodzimych. W płatach zbiorowisk opanowanych przez ten gatunek dochodzi do spadku różnorodności i biomasy rodzimych przedstawicieli flory. Masowe występowanie *M. vimineum* w runie lasów ogranicza rekrutację i przeżywalność siewek drzew, a także przyrost drzew starszych. Powoduje także zmniejszenie różnorodności i zagęszczenia w ugrupowaniach owadów i innych stawonogów, a to wpływa na zmniejszenie liczebności drapieżników (w tym ptaków). Gatunek powoduje też niekorzystne zmiany w we florze mikroorganizmów glebowych. Masowe występowanie rośliny może negatywnie wpływać na procesy ekosystemowe, takie jak obieg azotu i węgla oraz rozkład materii organicznej.

2) siedliska przyrodnicze, dla których stanowi zagrożenie (nie dotyczy gatunków zwierząt)

Potencjalnie, po ewentualnym wprowadzeniu na obszar Polski, gatunek może stanowić zagrożenie w szczególności dla cienistych lasów liściastych, zwłaszcza występujących na siedliskach wilgotnych, tj.:

- 91E0 – łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe,
- 91F0 – łąkowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe,
- 9160 – Grąd subatlantycki,
- 9170 – Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny.

Może opanowywać także siedliska nieleśne występujące w dolinach rzecznych, tj.:
- 3270 – Zalewane muliste brzegi rzek z roślinnością *Chenopodium rubri* p.p. i *Bidention* p.p..

3) gatunki, dla których stanowi zagrożenie

W związku z tym, że ten gatunek obcy nie występuje dotychczas w Polsce, ani w innych krajach Europy, brak udowodnionych danych o jego negatywnym wpływie na rodzime rośliny i zwierzęta, w tym na gatunki chronione i zagrożone wyginięciem.

4) wpływ na gospodarke

wynik oceny: 0,10

kategoria: bardzo mały

opis:

Gatunek pojawia się w ogrodach i na plantacjach. Może ograniczać wzrost pieczarek w miejscach ich uprawy. Nie są jednak znane informacje o masowym jego rozwoju na siedliskach polnych i ogrodowych. Jego uciążliwość jako chwastu i koszty jego zwalczania oceniane są jako niskie. Na roślinach stwierdzono występowanie pasożytniczego grzyba *Cochliobolus heterostrophus* (= *Bipolaris maydis*) należącego do groźnych patogenów kukurydzy. Gatunek powoduje straty w leśnictwie, utrudniając regenerację lasu, m.in. przez wpływ na większą śmiertelność siewek i podrostu drzew. Może także przyczynić się do spadku produkcji drewna. Nie są znane żadne negatywne oddziaływania gatunku na obiekty infrastruktury.

5) wpływ na zdrowie człowieka

wynik oceny: 0,00

kategoria: bardzo mały

opis:

Nie są znane właściwości alergenne, ani toksyczne tej rośliny. Brak danych o negatywnym wpływie na ludzkie zdrowie.

6) wpływ na usługi ekosystemowe

wynik oceny: 0,33

kategoria: umiarkowanie negatywny

opis:

Gatunek powodując straty w leśnictwie, wpływa negatywnie na usługi zaopatrzeniowe. Ma negatywny wpływ na procesy glebowe, powodując zaburzenia w obiegu węgla i azotu, procesach rozkładu materii organicznej, spadek zagęszczenia i zróżnicowania fauny stawonogów, żyjących w ściółce i glebie. Konkuruje z gatunkami o większych korzeniach, zdolnych do stabilizacji podłoża, a tym samym może przyspieszać procesy erozji gleby, zatem negatywnie wpływa na usługi regulacyjne. Jednolite płaty runa lasów opanowanych przez *M. vimineum* mogą powodować zmiany walorów estetycznych krajobrazu. Mogą być jednak odbierane neutralnie lub wręcz pozytywnie, ze względu na bardziej "parkowy" charakter takich lasów.

4. Dotychczasowe działania służące eliminacji, kontroli lub izolacji analizowanego gatunku

W przypadku tego gatunku stosuje się różne metody zwalczania: mechaniczne i chemiczne. Brak jak dotąd biologicznych metod kontroli gatunku. Metody mechaniczne polegają na ręcznym usuwaniu pędów lub koszeniu. Zaleca się kontrole populacji wzdłuż dróg, autostrad, aby uniemożliwić przedostanie się gatunku do półnaturalnych i naturalnych ekosystemów. Wykazano, że najlepszym związkiem chemicznym do kontrolowania populacji *M. vimineum* jest fenoksaprop-p-etyl. Można stosować także glifosat (na przykład Roundup) lub herbicydy specyficzne dla jednorocznych traw. W przypadku terenów podmokłych i przy ciekach konieczne jest stosowanie wyłącznie metod mechanicznych.

5. Ocena sposobu postępowania z gatunkiem

kategoria: **S0** – gatunek średniego ryzyka, niewystępujący w Polsce (lista alarmowa)

6. Źródła danych

Opublikowane wyniki badań

2018. Flora of China. 22. (http://www.efloras.org/florataxon.aspx?flora_id=2&taxon_id=120657)
- Anderson DP, Turner MG, Pearson SM, Albright TP, Peet RK, Wieben A. 2013. Predicting *Microstegium vimineum* invasion in natural plant communities of the southern Blue Ridge Mountains, USA. *Biological Invasions* 15: 1217-1230
- Bruckart i in. 2014. First report of leaf necrosis on *Microstegium vimineum* caused by *Bipolaris microstegii* in Maryland. *Plant Disease* 98.
- Craig ME, Fraterrigo JM. 2017. Plant-microbial competition for nitrogen increases microbial activities and carbon loss in invaded soils. *Oecologia* 184: 583-596
- Cunard CE, Lankau RA. 2017. Declining survival across invasion history for *Microstegium vimineum*. *PLoS ONE* 12: e0183107 (<http://journals.plos.org/plosone/article?id=10.1371/journal.pone.0183107>)
- Flory SL, Kleczewski N, Clay K. 2011. Ecological consequences of pathogen accumulation on an invasive grass. *Ecosphere* 2.
- Huang i in. 2017. The first report of leaf blight disease on *Microstegium vimineum* caused by *Bipolaris maydis* in China. *Plant Disease* 101.
- Kleczewski i in. 2012. Variation in pathogenicity and host range of *Bipolaris* sp. causing leaf blight disease on the invasive grass *Microstegium vimineum*. *Weed Science* 60: 486-493
- Rauschert ES, Mortensen DA, Bloser SM. 2017. Human-mediated dispersal via rural road maintenance can move invasive propagules. *Biological Invasions* 19: 2047-2058 (<https://link.springer.com/article/10.1007/s10530-017-1416-2>)

Dane pochodzące z baz danych

- CABI. 2017. *Microstegium vimineum* (Nepalese browntop) [original text by JP Thompson] In: *Invasive Species Compendium*. Wallingford, UK: CAB International. www.cabi.org/isc. CABI, *Invasive Species Compendium*. Wallingford, UK: CAB International. www.cabi.org/isc. (<https://www.cabi.org/isc/datasheet/115603>) Data dostępu: 2018-01-21
- EPPO. 2014. EPPO (2014) Pest risk analysis for *Microstegium vimineum*. EPPO, Paris. (http://www.eppo.int/QUARANTINE/Pest_Risk_Analysis/PRA_intro.htm) Data dostępu: 2018-01-24
- EPPO. 2015. Report of a Pest Risk Analysis for *Microstegium vimineum*. European and Mediterranean Plant Protection Organization (http://www.eppo.int/QUARANTINE/Pest_Risk_Analysis/PRA_intro.htm)

Dane niepublikowane

Najberek K. w przygotowaniu. Pathogens, parasites and diseases of invasive alien species in European concern.

Inne

- EDDMapS. 2018. Japanese stiltgrass *Microstegium vimineum* (Trin.) A. Camus. Early Detection & Distribution Mapping System. The University of Georgia – Center for Invasive Species and Ecosystem Health. (<http://www.eddmaps.org/>) Data dostępu: 2018-02-04
- Invasiveorg. 2018. Japanese stiltgrass *Microstegium vimineum* (Trin.) A. Camus. Center for Invasive Species and Ecosystem Health (<https://www.invasive.org/browse/subinfo.cfm?sub=3051>) Data dostępu: 2018-02-04

Autorzy karty:

Dan Wołkowycki¹, Damian Chmura², Bogdan Jackowiak³

* ekspert spoza zespołu wykonawców

¹Zamiejscowy Wydział Leśny w Hajnówce, Politechnika Białostocka

²Zakład Ekologii i Ochrony Przyrody, Instytut Ochrony i Inżynierii Środowiska, Wydział Inżynierii Materiałów, Budownictwa i Środowiska, Akademia Techniczno-Humanistyczna w Bielsku-Białej

³Zakład Taksonomii Roślin, Instytut Biologii Środowiska, Wydział Biologii, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

Data opracowania: marzec 2018